

maga z napravo štáj, z zasajenjem senčnega drevja; tudi naj se kaki bolj tolsti prostori odločijo v to, da se ne popasejo, ampak pokosijo, in je tako kaj suhe klaje pri rokah, da ni treba, če živino kaki sneg vhiti (kar je na planinah tudi o sv. Jakobu prav lahko mogoče) taisto pred časom v ravnino prignati.*) Priporočal je g. decent dalje tudi vravanje dobrih potov do potokov (marsikaka živina si je na velikimi skalami ob obrežjih potokov že noge polomila); kjer pa le-tih ni in vode zmanjkuje, pa napravo kapnic. Luže namreč, katere edino na mnogih krajih živina piti more, so bile že mnogokrat uzrok kužnih živalskih bolezni in nagle smerti. Na Jura-pogorjih (med Francoskim in Švicarskim), kjer je svet zelo našemu Krasu podoben, imajo po pašnikih nek povsod kapnice za živinsko napajanje napravljene. Posnemajmo take lepe izglede tudi pri nas!

(Dalje prih.)

Ljudski učitelji v kmetijski šoli v Gradcu. ††)

Že so pretekli trije tedni našega bivanja v Gradcu, pa nihče izmed letošnjih poslušalcev kmetijske šole za učitelje ni slovenskemu svetu o tej šoli sporočal. Ker bi pa vendar vtegnilo marsikoga v ljubi naši domovini mikati, da pozve vsaj nekoliko, kako se nam tu godi, in kaj da se učimo, sem sklenil „Novicam“ vsaj na kratko o letošnji šoli sporočiti, nadjaše se, da bode pozneje kak bolj sposoben učitelj izmed nas po zgledu gosp. Levičnika bolj obširno pisal.

Prišedši 15. avgusta v Gradec smo se, kakor nam je bilo naročeno, predstavili gosp. Kirchlehnerju, c. k. namestniškemu svetovalcu. Blagi gospod nas je prav prijazno sprejel, in nam tudi marsikaj nasvetoval, posebno zavoljo stanovanja, kako in kje naj poprašamo, da bomo laglje izhajali z 2 gold. na dan.

16. avgusta smo se zbrali ob določeni uri v Joaneum-u, kjer prav za prav je zdaj naša šola. Začeli smo se spozna-

*) Ta moder svet mi je jako jako dopadel. Spominjam se, da sem o tem primerljivi zadna leta večkrat bral, da so zavoljo zgodnjega snega, ki je pa čez ene male dni zopet skopnil, mogli živino pred časom iz planin prignati. In ravno te dni nam je časnik „Vaterland“ naznanil, da so na Vorarlberskim zopet letos o malim Šmarnu vsled zgodnjega snega mogli z živino iz planin. Evo tedaj novi dokaz, kakó zaloga suho kerme na planinah dobro služi. Pis.

**) Po „Nov.“

vati, naj pred se vé da z domačini, ki se dosedaj nismo še poznali. Ob 9. uri se je šola pričela s tem, da nas je deželni glavar dr. Moric pl. Kaisersfeld v tehtnem ogovoru pozdravil in nam pozneje tudi predstavil nazoče gosp. docente. Drugi nas je pozdravil g. Kirchlehner, in za njim prof. Šmirger, ki je načelnik letošnjih docentov. Izmed učiteljev je gosp. Šmirger izvolil za začasnega načelnika gosp. Klockel-na, učitelja iz Friedberga na Štajerskem. Ko smo dobili vsak po en iztis razredbe učilnih ur z imenikom docentov vred, smo se razšli za tisti dan, da se drugi dan in tako naprej vsak dan, zvonaj nedelj in praznikov, ob 7. uri zjutraj zopet snidemo.

Poslušalcev je na tukajšnji kmetijski učiteljski šoli iz različnih dežel 53 namesti 55, ker dva Dalmatinca nista prišla. Večina nas je Slovanov.

Učnikov imamo 6 izverstnih; res vredno jih je poslušati. So pa ti-le: g. Adam Vincenci, vodja c. k. učiteljske izobraževalnice v Gradcu, ima na teden 8 ur iz fizike in kemije, — g. Feuser Peter Nikolaj, bralcem „Novic“ po svojih spisih že dobro znan, popotni učitelj, ima 8 ur na teden iz kmetijstva, — g. Kiegerl Jožef, učitelj na kmetijski šoli v Grottenhofu, uči čbelarstvo in sadjerejo in vodi demonstracije dvakrat na teden, — g. Klingan Henrik, c. kr. deželni živinozdravnik v Gradcu, uči fiziologijo in živinozdravilstvo 3 ure na teden, — g. Šmirger Janez, učitelj gozdarstva (voditelj naše šole), uči gozdarstvo 3 ure na teden, — dr. Wilhelm Gustav, učitelj poljedelstva na tehniški šoli v Gradcu, uči živinorejo 4 ure na teden. Vsaka sobota je odločena demonstracijam in izhodom. Poleg tega se učimo pa še telovadbe 5 ur na teden v deželni telovadnici, uči nas g. Avgustin. Ker pa telovadba ne spada v gori imenovani program, ampak je prost nauk, in učitelju Augustinu ni bila nobena plača odločena, zahteva od vsakega 4 gold. učnine. Ker je pa to nam siromaškim učiteljem malo preveč plačati, zato smo se vsi obrnili in sicer nekteri do deželnega odbora, nekteri pa do svoje deželne vlade s prošnjo, da bi se ti stroški za telovadbo plačali iz primernega zaklada. Štajarski učitelji so dobili berž ugodno rešitev, iz družih kronovin pa še nobeden ne.

Dozdaj smo imeli tri male izlete v Grottendorf, učilnico kmetijsko, pod vodstvom gosp. Kiegerla; videli smo lepo vredene drevesnice, kjer so ravno divjake z berstom žlahnili,

— lepe zasadbe mladih tert, čelorejo po sistemi Dzirzonovi, mnogo kmetiških strojev, lepa goveda plemena Mariahoferskega in ovce jezerske, ktere pa zdaj plemenijo z ovnom Soustonskim. — Veča izleta smo imeli do zdaj dva: prvega na posestvo gosp. Reinigshaus-a; tū smo videli veliko drenažo, mnogo pitovne živine, silno trumo prešičev mladih in starih in velik hmeljnik. Videli smo tudi hmelj obirati in sušiti. Ko nas je gosp. Reinigshaus izverstno pogostil s pivo, vinom, mesom, surovim maslom in sirom, smo z gospodi docenti šli v deželni gozd, kjer nam je g. Smirger praktično pokazal, kar smo pred v šoli od gozdarstva čuli. Tako smo se okrepčali prav dobro dušno in telesno. — Drugi izlet smo imeli na posestvu gosp. barona Mandel-na in gosp. barona Wašingtona, podpredsednika kmetijske družbe štajarske. Tudi ta dva gospoda sta nas prijazno sprejela in pogostila, ter nas precej trudne zopet poživila. Gotovo ostaneta oba vsakemu učitelju, ki se je vdeležil tega izleta v vedno hvaležnem spominu. Da se g. Reinigshaus peča le s pitanjem živine (njegovih velikih tovarnic za pivo in rakijo, ne bom omenjal, ker te ne spadajo v naše področje), kar je pa, kakor je dr. Wilhelm omenil, na kvar živinoreji, ker po tem pridejo tudi naj bolje mlekarice pod zlo, se pa poslednjič imenovana gospoda vkvarjata le z umno živinorejo: prvi ima živino Mariahoferskega, drugi pa samo Holandskega plemena. Občudovali smo snažne mlekarice in pripravo za narejanje masla; vse je umno vredjeno in čuda lepo snažno. Baron Wašington se posebno peča tudi z rejo kokošjo.

Lav. Abram.

Učiteljski zbor v Ljubljani.

22. preteč. m. je bil napovedani občni zbor društva v pomoč učiteljem, njihovim vdovam in sirotam na Kranjskem. Vdeleževali so se ga naj več vsi dosedanji družniki, in tudi preč. prošt in deželni šolski nadzornik dr. A. Jarc in deželne vlade svetovalec g. J. Hočevnar sta prišla k zborovanju. Pervosednik g. korar Karol Legat pričujoče prijazno ogovori in povdarja lepo namero tega društva, ktero si stavi za svoje geslo vodilo: „Pomagaj si sam, in pomagal ti bode Bog“.

Iz dnarstvenega sporočila razvidelo se je, da ima ta družba sedaj že čez 23.000 gold. premoženja.

Med drugim se je sklenilo, da nova družbina pravila zadobé veljavo na dan tega zbora, in da naj se vsa družbina opravila od